

Андрій Косташенко

студент гр. ФМСм-11,

Західноукраїнський національний університет, м. Тернопіль

Науковий керівник: к.е.н., доцент Катерина Крисовата

ТАРИФНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ УКРАЇНИ В РАМКАХ УГОДИ ПРО АСОЦІАЦІЮ З ЄС

Укладення угод про вільну торгівлю передбачає створення сприятливих умов для здійснення торговельно-економічного співробітництва між окремими країнами чи групами країн, а отже є дієвим та ефективним інструментом нарощування обсягів українського експорту через лібералізацію доступу товарів та послуг на зовнішні ринки. Запровадження режиму вільної торгівлі з перспективним торговельно-економічними партнерами дозволяє Україні диверсифікувати географію та номенклатуру національного експорту у довгостроковій перспективі. Вирішенню цього завдання сприятиме, зокрема, запровадження з 01.01.2016 р. економічної частини Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, ратифікованої Законом № 1678 (далі – Угода) [3].

Питання пов'язані із застосуванням тарифних регуляторів відображені у Розділі IV «Торгівля й питання, пов'язані з торгівлею Угоди». У стислому викладенні, відповідні положення зводяться до такого: поступове зменшення застосовуватиметься по відношенню до базової ставки мита, що зафіксована в Угоді; неможливість для жодної зі Сторін збільшення чинного мита або запровадження нового мита на товар, що походить із країни іншої Сторони Угоди. Водночас, кожна зі Сторін може підвищити мито до рівня, який зафіксовано в її зобов'язаннях, після скорочення в односторонньому порядку, а також зберегти або збільшити ввізне мито, якщо це буде дозволено рішенням Органу вирішення спорів СОТ.

На сьогодні ставки ввізного мита затверджено Законом України «Про Митний тариф України» від 19.09.2013 р. № 584 [3] зі змінами від 4.10.2016 р. (далі – Митний тариф України). Специфічні ставки складають 1% від загальної кількості ставок і встановлені на алкоголь та тютюнові вироби, комбіновані ставки на сьогодні не встановлені. Диференційованих пільгових та повних ставок у Митному тарифі України – 1357 ставок або 13% від повних ставок (риба, алкоголь, текстиль), повні ставки застосовуються у разі неможливості визначити країну походження товарів.

Ринок ЄС відрізняється значно вищим тарифним захистом, в першу чергу по агропромислових товарах і продукції (діюча середня арифметична ставка увізного мита в ЄС всього по Митному тарифу становить 7,6%, в Україні – 5,0%; а по товарах груп УКТЗЕД 01-24 (сільське господарство) – 19,8% та 9,2% відповідно. Водночас, ставки ввізного мита з боку сторони ЄС по окремих тарифних лініях в 1,5 – 14 разів вищі від ставок увізного мита України.

Україна поступово відкриває свій ринок для товарів, які виробляються в ЄС. Враховуючи, що у Митному тарифі України 38% становлять нульові ставки мита, у 2017 році тарифний графік зменшення ставок мита України припадає на 62% ставок Митного тарифу. Зокрема, порівняно з іншими галузями, найбільше зменшення ввізних мит мало місце у перший рік дії Угоди в харчовій та легкій промисловості.

Ставки ввізного мита на товари походженням з країн ЄС розміщено на сайті Міністерства економічного розвитку торгівлі і економіки України та інтегровано до програмно-інформаційного комплексу Фіскальної служби, який застосовується при митному оформленні товарів при ввезенні на митну територію України.

Для найбільш чутливих товарних позицій передбачено або збереження ввізного мита, або запровадження таких регуляторів, як: тарифні квоти із нульовою ставкою в межах квоти та ненульовою ставкою за межами квоти; спецзаходи по одягу та інших виробів, що були у використанні. Також Угода передбачає застосування тарифних квот на імпорт в Україну окремих видів м'яса свинини, м'яса птиці та цукровмістних товарів за принципом «хто перший прийшов, той перший і обслуговується» («first in – first out»).

З метою забезпечення адміністрування тарифних квот наказом Міністерства фінансів України від 11.12.2014 р. № 1203 затверджено Порядок контролю за розподілом квоти [Error! Reference source not found.], згідно з яким розподіл тарифних квот для застосування нульової ставки мита здійснюється за допомогою програмно-інформаційного комплексу Фіскальної служби в автоматичному режимі на підставі поданої декларантом митної декларації, яка повинна містити такі відомості: код товару згідно з УКТЗЕД; відомості про країну походження; код тарифної преференції.

Поряд із щорічним скасуванням увізного мита, Україна запровадить вхідні ціни для одягу, що був у використанні, визначені в євро, за кілограм чистої ваги. «Вхідна ціна» визначатиметься як 30% від середньої за попередній рік митної вартості всього нового одягу (24 товарні позиції УКТЗЕД) й імпортувався у вказаному періоді в Україну. Визначена вхідна ціна застосовується для справляння ввізного мита, встановленого Угодою, впродовж року.

Паралельно з режимом вільної торгівлі в рамках Угоди, впродовж двох років продовжував діяти пільговий режим оподаткування товарів українського походження в рамках Генеральної системи преференцій, затверджений Регламентом Єврокомісії від 25.10.2012 р. за № 978/2012 [3], яким Україна користувалася вже багато років при експорті до держав-членів ЄС. Результати аналізу свідчать, що за 547 тарифними позиціями Митного тарифу ЄС у 2016 р. було вигідніше експортувати в рамках режиму Генеральної системи преференцій, у 2017 р. таких позицій залишилось 424 [3]. При цьому, для експорту в рамках режиму вільної торгівлі, необхідно отримати сертифікат з перевезення товарів форми EUR.1, який з 1 січня 2016 р. видається митними органами України, а для експорту в рамках Генеральної системи преференцій

необхідно отримати сертифікат форми А, який видається Торгово-промисловою палатою України.

За суттю, у 2014-2015 рр. Європейським Союзом було запроваджено до товарів українського походження рівень ставок мита, встановлений на перший рік дії Угоди. Так, наявні мита ЄС:

– на промислові товари – було скасовано на 94,7% продукції; для решти кількох видів товарів (деякі хімічні продукти тощо) тарифи знижені;

– на сільськогосподарську продукцію – скасовані на 82,2% товарів; для інших продуктів (круп, свинина, яловичина, м'ясо птиці і кілька додаткових продуктів) часткова лібералізація досягається шляхом надання безмитних тарифних квот;

– на харчові товари – скасовані на 83,4% товарів. Решта частково лібералізовані шляхом безмитних тарифних квот.

Крім того, українські експортери отримали додаткову перевагу за товарами, стосовно яких ЄС запропонував встановлення тарифних квот. Зокрема, йдеться про м'ясо свинини, курятини, цукор тощо. Зазначені товари є чутливими для ЄС та зазвичай вилучаються з режиму лібералізації при укладенні угод про вільну торгівлю, тобто підпадають під загальний режим оподаткування при митному оформленні. Водночас у результаті переговорів Україна отримала можливість завозити певні обсяги цих товарів без справляння увізних мит. При цьому не йдеться про обмеження обсягів імпорту, а лише про те, що імпорт зазначених товарів понад визначений обсяг підпадатиме під загальний режим імпорту, тобто оподаткуватиметься за тими самими умовами які діють для України сьогодні.

Аналізуючи вплив реалізації наведених положень Угоди, зазначимо, що для українських виробників найсуттєвішим буде зниження тарифних обмежень з боку ЄС у таких галузях, як: легкова промисловість, хімічна промисловість, машинобудування, харчова промисловість [2].

Список використаних джерел

1. Сторожчук В. М. Адміністрування тарифної лібералізації в рамках Угоди про асоціацію між Україною та ЄС. *Євроінтеграційні пріоритети розвитку національного бізнесу*. Монографія / А. А. Мазаракі та ін.; за заг. ред. А. А. Мазаракі. К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2018. С. 349-369.
2. Журба І. Є. Митно-тарифні аспекти інтеграції України у європейський економічний простір. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. 2018. Вип. 1 (32). С. 148-154.
3. Щодо угод про вільну торгівлю. Офіційний сайт МЗС України. URL: <http://mfa.gov.ua/ua/about-ukraine/economic-cooperation/trade-agreements>.